

Poreska evazija - pojam i oblici

**Sa posebnim osvrtom na offshore
poslovanje**

Poreska evazija - definicija

Poreska evazija predstavlja pojavu izbegavanja plaćanja poreza.

“Porezi i poreska evazija su neodvojivi kao čovek i njegova senka”

Izbegavanje plaćanja poreza se djeli na:

- **zakonitu (dopuštenu) poresku evaziju** – obuhvata postupke poreskog dužnika kojim se izbegava plaćanje poreza (u potpunosti ili djelimično) koji ne predstavljaju povredu zakona; i
- **nezakonitu poresku evaziju** – obuhvata postupke poreskog dužnika usmerene na izbegavanje plaćanja poreza kojim se krši zakon. Ti se postupci svode bilo na sam čin neplaćanja poreza, bilo na propuštanje da se postupi u skladu sa zahtevima iz poreskog upravnog odnosa.

Zakonita poreska evazija

- **Zakonita** - “**dopuštena poreska evazija**” obuhvata postupke pomoću kojih poreski obveznik izbegava plaćanje poreza potpuno ili delimično na jedan od sledećih načina:
 - promenom mesta prebivališta ili boravka;
 - smanjenjem ili odustajanjem od potrošnje oporezovanih proizvoda ili usluga;
 - pronalaženjem praznina u zakonu.

Zakonita poreska evazija - oblici

- Prvi oblik zakonite poreske evazije predstavlja “legitimno izbegavanje poreza” koje se javlja u vidu uzdržavanja od potrošnje oporezovanih proizvoda, supstitucije oštrije oporezovanog artikla blaže oporezovanim, iskorišćavanja zakonom pružene poreske olakšice u vidu ubrzane amortizacije pojedinih osnovnih sredstava i sl.
- Drugi oblik zakonite evazije predstavlja “neprihvatljivo minimiziranje poreske obaveze”, neprihvatljivo u smislu da, iako zakon nije prekršen, dolazi do onemogućavanja ostvarivanja ciljeva radi kojih je donet.

Nezakonita poreska evazija

Nezakonita poreska evazija:

- propuštanje poreskog dužnika da se prijavi poreskim vlastima da obavlja delatnost na osnovu koje nastaje poreska obaveza;
- neprijavljivanje prihoda poreskom organu ili prijavljivanje samo dela, a ne svih ostvarenih prihoda;
- isticanje odbitaka po osnovu rashoda koji nisu postojali ili su bili manji od navedenog iznosa, kao i isticanje odbitaka po osnovu rashoda čija se svrha ne podudara sa navedenom (npr. navođenje u poreskoj prijavi troškova za kupovinu ličnog automobila kao troška poslovanja); itd.

Offshore zone

Offshore kompanije i zemlje poreskog raja

- Poreski raj je svaka zemlja u kojoj su određeni porezi na niskom nivou ili ni ne postoje.
- Offshore zone su zone u kojima postoji dvojna poreska politika: veoma povoljna za kompanije koje nemaju poslovanje u toj zemlji već samo registrovano sedište i uobičajenu za kompanije koje posluju na lokalnom tržištu.
- Offshore kompanije – zajednički naziv za kompanije koje su registrovane u određenim zemljama samo da bi koristile povoljne poreske tretmane

Razlozi za nastanak offshor zona

- Sigurnost imovine:
 - **Od sudskih sporova** (70% registrovanih advokata živi u SAD, 94% sporova se vodi u SAD, broj studenata pravnih fakulteta je veći od broja advokata koji su registrovali praksu).
 - **Od zaplene imovine** od strane države po osnovu optužbi za dela protiv njene sigurnosti (u SAD postoje razne Agencije koje imaju takva ovlašćenja)
- Privatnost – U SAD svi dokumenti i podaci su dostupni velikom broju agencija i službi i različitim tumačenjem tih dokumenata poslovanje i imovina pojedinca mogu biti ugroženi.
- Postojeći poreski sistem: u SAD 25% zaposlenih plaća 80% poreza. 50% stanovništva sa najnižim primanjima plaća svega 4.8% američkih poreza.

Razlozi za osnivanje firmi u zemljama poreskog raja

- Kompanija registrovana na tom području plaća niske ili paušalne poreze ukoliko posluje izvan njega. Povlašćene su, dakle, samo one kompanije čiji su vlasnici, odnosno direktori nerezidenti (stranci) i koje ne ostvaruju nikakvu dobit na toj teritoriji, tj. ne kupuju ili prodaju robu ili usluge na tom području.
- Sposobnost zemalja poreskog raja da privuku investitore demonstrira vrstu fiskalne politike koja može da pomogne razvoju siromašnih država. Zemlje poreskog raja čine 1,2% svjetske populacije, 26% svjetske imovine i 31% neto profita američkih multinacionalnih korporacija.
- Zahvaljujući poreskoj konkurenciji između država, kompanije i građani vrše transfer kapitala i imovine u poreske sisteme u kojima ih porezi ne preopterećuju. Ovu vrstu migracije izaziva poreska konkurencija kojom se u poreskom sistemu sa nižim porezima maksimizira profit i kapital, a time i privredni rast. Bogati građani posebno vode računa o porezima ako su u prilici da biraju gdje da žive, rade, štede i investiraju.
- Mnogi Skandinavci i Nijemci, zbog povoljnijeg poreskog tretmana kamate za depozite nerezidenata, imaju bankarske račune u Luksemburgu. Većina latinoameričkih država ne oporezuje dividende i kamatu, smanjujući mogućnost odliva kapitala u druge države.

Prednosti poreskih rajeva

Prednosti offshore poslovanja ogledaju se naročito u:

- (1) porastu profita, što je rezultat nižeg oporezivanja;
- (2) jednostavnijoj regulativi i minimalnim formalnostima za poslovno udruživanje;
- (3) postojanju odgovarajućeg pravnog okvira za zaštitu integriteta na relaciji principal-agent;
- (4) reputaciji iza koje stoje razne specijalizovane usluge i poverljivost podataka;
- (5) nepostojanju devizne kontrole i
- (6) zaštiti imovine od mogućnosti sudskih sporova, istraga i sl.

Zašto zemlje biraju da postanu poreski raj

Postoji nekoliko razloga zašto se neka zemlja ili područje opredeljuje da postane poreski raj. Jedan od razloga je da se dođe do potrebnih sredstava za sopstveni razvoj. Zato se nude niže poreske stope za velike korporacije pod uslovom da osnuju stalnu poslovnu jedinicu ili kompaniju u zemlji domaćinu, u kojoj bi se zaposlilo lokalno stanovništvo.

Zatim, politika niskih poreza ohrabruje dolazak konglomerata iz industrijski razvijenih zemalja, koji će radno osposobiti lokalno stanovništvo. Za razvoj mnogih sektora male zemlje nisu osposobljene, te im promovisanje niskih poreza služi da privuku strane kompanije na svoje područje.

Najpoznatija područja poreskog raja

- **Evropa:** Andora, Kampione, Kipar, Gibraltar, Ostrvo Man, Đersi, Holandija, Lihtenštajn, Luksemburg, Madeira, Monako, Švajcarska;
- **Srednji Istok:** Bahrein, Izrael i Libanon;
- **Afrika:** Džibuti, Liberija, Mauricijus, Sejšeli i Tandžer;
- **Azija i Pacifik:** Ostrva Kuk, Guam, Hong Kong, Tokio, Labuan (Malezija), Makao (Kina), Mariani, Maršalova ostrva, Nauru, Nue, Filipini, Singapur, Tahiti, Tajland, Vanuatu, Zapadna Samoa;
- **Zapadna Hemisfera:** Angvila, Antigva, Aruba, Bahami, Barbados, Belize, Bermuda, Britanska Devičanska ostrva, Kajmanska ostrva, Kostarika, Dominika, Grenada, Montserat, Holandski Antili, Panama, Portoriko, St. Kits i Nevis, St. Lucia, St. Vinsent i Grenadini, Turks i Kaikos ostrva, Vest Indis i U.S. Devičanska ostrva, Urugvaj, Angvile i Monserat (Velika Britanija).

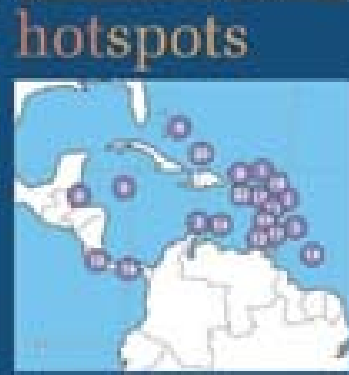
Tax havens

The Caribbean and Americas

- 1 Anguilla
- 2 Antigua and Barbuda *
- 3 Aruba *
- 4 The Bahamas
- 5 Barbados
- 6 Belize
- 7 Bermuda
- 8 British Virgin Islands
- 9 Cayman Islands
- 10 Costa Rica
- 11 Dominica *
- 12 Grenada
- 13 Guernsey *
- 14 Montserrat *
- 15 Nevis *
- 16 New York
- 17 Panama *
- 18 St Kitts & Nevis *
- 19 St Lucia *
- 20 St Vincent and the Grenadines *
- 21 Turks and Caicos Islands
- 22 Uruguay *
- 23 Virgin Islands *
- 24 Virgin Islands *

Europe

- 25 Andorra *
- 26 Austria *
- 27 Belgium *
- 28 Channel Islands *
- 29 City of London
- 30 Cyprus
- 31 Gibraltar
- 32 Greece *
- 33 Hungary *
- 34 Ireland *
- 35 Ireland (Channel) *
- 36 Luxembourg *
- 37 Monaco *
- 38 Monaco *
- 39 Netherlands *
- 40 Portugal *
- 41 San Marino *
- 42 Spain *
- 43 Switzerland *
- 44 Switzerland *
- 45 Switzerland *
- 46 Switzerland *
- 47 Switzerland *
- 48 Switzerland *
- 49 Switzerland *
- 50 Switzerland *
- 51 Switzerland *
- 52 Switzerland *
- 53 Switzerland *
- 54 Switzerland *
- 55 Switzerland *
- 56 Switzerland *
- 57 Switzerland *
- 58 Switzerland *
- 59 Switzerland *
- 60 Switzerland *
- 61 Switzerland *
- 62 Switzerland *
- 63 Switzerland *
- 64 Switzerland *
- 65 Switzerland *
- 66 Switzerland *
- 67 Switzerland *
- 68 Switzerland *
- 69 Switzerland *
- 70 Switzerland *
- 71 Switzerland *
- 72 Switzerland *
- 73 Switzerland *
- 74 Switzerland *
- 75 Switzerland *
- 76 Switzerland *
- 77 Switzerland *
- 78 Switzerland *
- 79 Switzerland *
- 80 Switzerland *
- 81 Switzerland *
- 82 Switzerland *
- 83 Switzerland *
- 84 Switzerland *
- 85 Switzerland *
- 86 Switzerland *
- 87 Switzerland *
- 88 Switzerland *
- 89 Switzerland *
- 90 Switzerland *
- 91 Switzerland *
- 92 Switzerland *
- 93 Switzerland *
- 94 Switzerland *
- 95 Switzerland *
- 96 Switzerland *
- 97 Switzerland *
- 98 Switzerland *
- 99 Switzerland *

hotspots

Africa

- 101 Liberia *
- 102 Mauritius *
- 103 Seychelles *
- 104 The Seychelles *
- 105 Vanuatu *
- 106 Vanuatu *
- 107 Vanuatu *
- 108 Vanuatu *
- 109 Vanuatu *
- 110 Vanuatu *
- 111 Vanuatu *
- 112 Vanuatu *
- 113 Vanuatu *
- 114 Vanuatu *
- 115 Vanuatu *
- 116 Vanuatu *
- 117 Vanuatu *
- 118 Vanuatu *
- 119 Vanuatu *
- 120 Vanuatu *
- 121 Vanuatu *
- 122 Vanuatu *
- 123 Vanuatu *
- 124 Vanuatu *
- 125 Vanuatu *
- 126 Vanuatu *
- 127 Vanuatu *
- 128 Vanuatu *
- 129 Vanuatu *
- 130 Vanuatu *
- 131 Vanuatu *
- 132 Vanuatu *
- 133 Vanuatu *
- 134 Vanuatu *
- 135 Vanuatu *
- 136 Vanuatu *
- 137 Vanuatu *
- 138 Vanuatu *
- 139 Vanuatu *
- 140 Vanuatu *
- 141 Vanuatu *
- 142 Vanuatu *
- 143 Vanuatu *
- 144 Vanuatu *
- 145 Vanuatu *
- 146 Vanuatu *
- 147 Vanuatu *
- 148 Vanuatu *
- 149 Vanuatu *
- 150 Vanuatu *

Middle East and Asia

- 151 Bahrain *
- 152 India *
- 153 Hong Kong
- 154 Japan *
- 155 Japan *
- 156 Japan *
- 157 Japan *
- 158 Japan *
- 159 Japan *
- 160 Japan *
- 161 Japan *
- 162 Japan *
- 163 Japan *
- 164 Japan *
- 165 Japan *
- 166 Japan *
- 167 Japan *
- 168 Japan *
- 169 Japan *
- 170 Japan *
- 171 Japan *
- 172 Japan *
- 173 Japan *
- 174 Japan *
- 175 Japan *
- 176 Japan *
- 177 Japan *
- 178 Japan *
- 179 Japan *
- 180 Japan *
- 181 Japan *
- 182 Japan *
- 183 Japan *
- 184 Japan *
- 185 Japan *
- 186 Japan *
- 187 Japan *
- 188 Japan *
- 189 Japan *
- 190 Japan *
- 191 Japan *
- 192 Japan *
- 193 Japan *
- 194 Japan *
- 195 Japan *
- 196 Japan *
- 197 Japan *
- 198 Japan *
- 199 Japan *
- 200 Japan *

South and Pacific Oceans

- 201 The Cook Islands
- 202 The Cook Islands
- 203 The Cook Islands
- 204 The Cook Islands
- 205 The Cook Islands
- 206 The Cook Islands
- 207 The Cook Islands
- 208 The Cook Islands
- 209 The Cook Islands
- 210 The Cook Islands
- 211 The Cook Islands
- 212 The Cook Islands
- 213 The Cook Islands
- 214 The Cook Islands
- 215 The Cook Islands
- 216 The Cook Islands
- 217 The Cook Islands
- 218 The Cook Islands
- 219 The Cook Islands
- 220 The Cook Islands
- 221 The Cook Islands
- 222 The Cook Islands
- 223 The Cook Islands
- 224 The Cook Islands
- 225 The Cook Islands
- 226 The Cook Islands
- 227 The Cook Islands
- 228 The Cook Islands
- 229 The Cook Islands
- 230 The Cook Islands
- 231 The Cook Islands
- 232 The Cook Islands
- 233 The Cook Islands
- 234 The Cook Islands
- 235 The Cook Islands
- 236 The Cook Islands
- 237 The Cook Islands
- 238 The Cook Islands
- 239 The Cook Islands
- 240 The Cook Islands
- 241 The Cook Islands
- 242 The Cook Islands
- 243 The Cook Islands
- 244 The Cook Islands
- 245 The Cook Islands
- 246 The Cook Islands
- 247 The Cook Islands
- 248 The Cook Islands
- 249 The Cook Islands
- 250 The Cook Islands

Korišćenje offshore zona za poresku evaziju

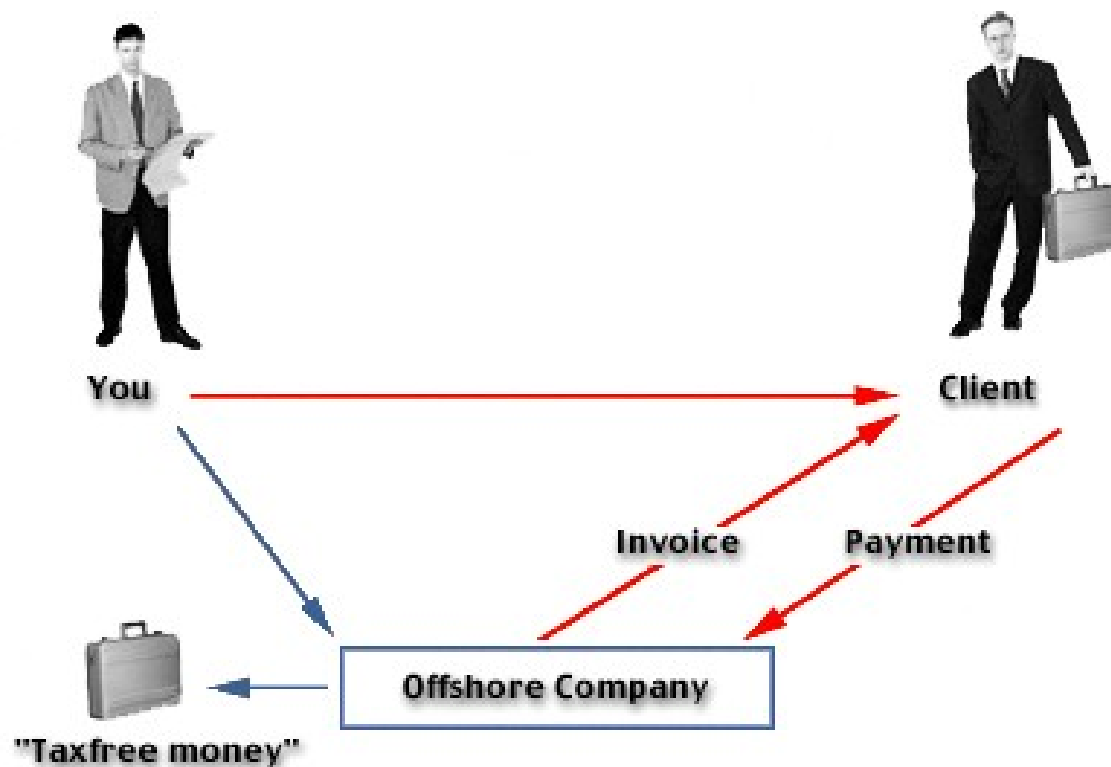
Koliko je offshore poslovanje uzelo maha pokazuju sledeći podaci: više od 60% prometa na Njujorškoj berzi vrši se preko offshore kompanija, oko 300 najbogatijih amerikanaca novac drži na računima svojih offshore kompanija, 70% svetskog prometa obavlja se preko offshore kompanija.

Offshore kompanije su oslobođene gotovo svih pravnih ograničenja, što znači da mogu da kupuju robu u jednoj zemlji i prodaju je u drugoj.

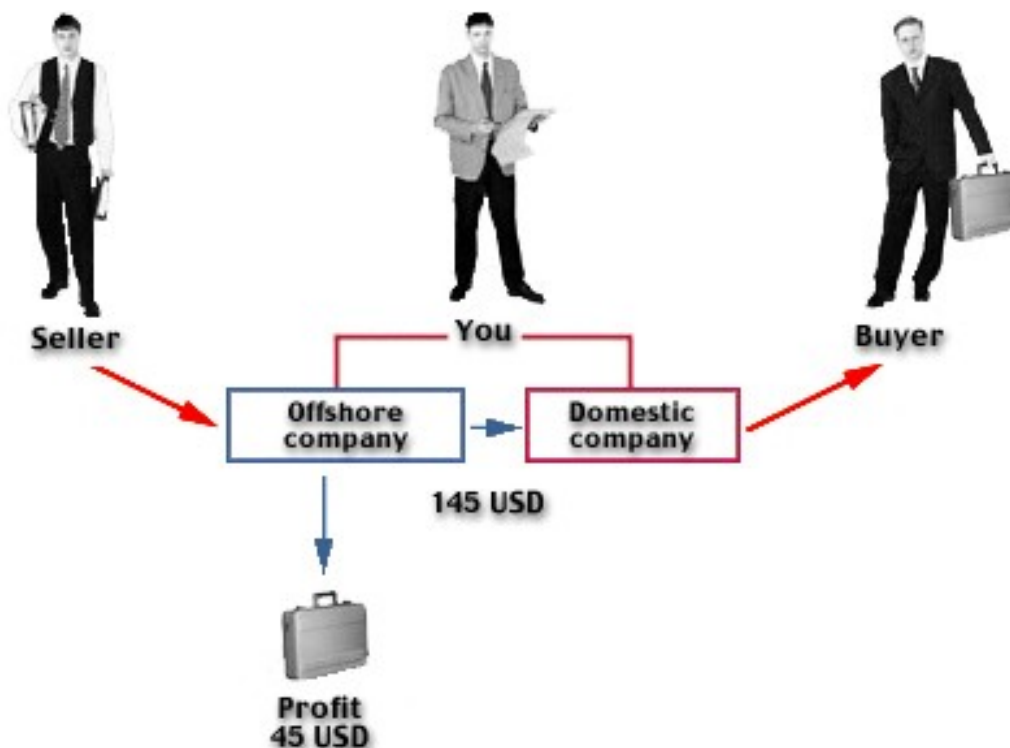
PRIMER 1 – “Prodavac”

Prodajete proizvode direktno od strane vaše offshore firme:

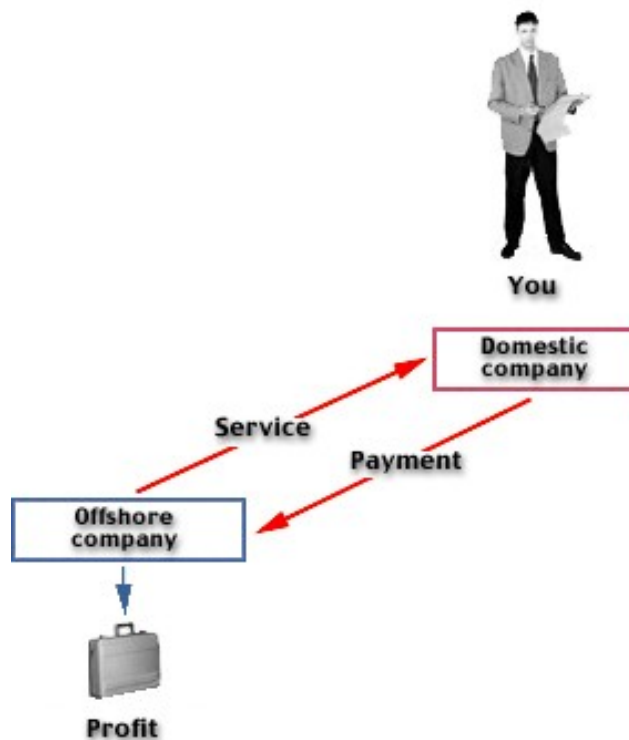
PRIMER 2 – “Posrednik”

Robu koju ste platili 100 prodate svojoj offshore firmi za 145 a ona krajnjem kupcu za 150:

PRIMER 3 – “Sam svoj majstor”

Izvršite prodaju preko lokalne firme ali offshore firmi platite “usluge” i ovaj trošak anulira profit.

Srbija i poreski raj

Porez na dohodak građana – 10% na iznos preko 1.708.200 RSD do šestostruke prosečne zarade i 15% na iznos preko šestostruke prosečne zarade (3.416.400 RSD).

Porez na dividende: 10%

Porez na dobit preduzeća: 10%

Porez na kapitalnu dobit: 20% (10%)

Srbija je poreski raj sa ovog stanovišta!

NAJVIŠE STOPE POREZA

DRŽAVA	PORESKA STOPA
Danska	59
Italija	44,9
Austrija	50
Nemačka	47,5
Holandija	52
Velika Britanija	40
Irska	41
Kipar	30
Slovenija	41
Grčka	40
Srbija	20

Zašto onda većina novih srpskih kompanija ima “offshore” osnivače?

- 1. Ne može se sa sigurnošću utvrditi vlasnik kapitala**
- 2. Ne ispituje se poreklo kapitala (“pranje novca”)**
- 3. Mogućnost formiranja cena u skladu sa potrebama**
- 4. Poreska evazija (i 10% je mnogo)...**

HVALA VAM NA PAŽNJI!

